

УДК 796.011.3-053.4:37.018.43

Захарова О.М.¹, Ганчева В.В.², Чередниченко І.А.³, Подріз О.М.⁴

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ., НУ «Запорізька політехніка»

³ канд. наук з фіз. вих. і спорту, доц. НУ «Запорізька політехніка»

⁴ інструктор з фізичної культури ЗДО №236 «Сонячний» Запорізької міської ради

ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДІТЕЙ 4-6 РОКІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ ЗА УЧАСТЮ БАТЬКІВ

Анотація. Методологія комплексної оцінки розвитку дитини, інструментарії та критерії оцінки спираються на принцип цілісності розвитку дитини. Дуже важливою є інформація про певні досягнення дитини від батьків, які беруть активну участь в моніторингу та є її учасниками й виконують функції тренерів, амбасадорів, провідників між педагогами та дитиною, які проводять родинний моніторинг та фіксують результати.

Ключові слова: базовий компонент дошкільної освіти, діти, рухова компетентність, здоров'язбережувальна компетентність, Проект.

Abstract. The methodology of comprehensive assessment of child development, tools and assessment criteria are based on the principle of the integrity of child development. Very important is information about certain achievements of the child from parents who take an active part in monitoring and are its participants and perform the functions of trainers, ambassadors, guides between teachers and the child, who conduct family monitoring and record results.

Key words: basic component of preschool education, children, motor competence, health care competence, Project.

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті вказується на особистісні орієнтації освіти; створення рівних можливостей для дітей та молоді у здобутті якісної освіти; забезпечення варіативності здобуття базової або повної загальної середньої освіти відповідно до здібностей та індивідуальних можливостей [7, 4].

Враховуючи вимоги сучасності наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33 був затверджений Базовий компонент дошкільної освіти у новій редакції.

Як зазначається у документі: «Базовий компонент дошкільної освіти – це державний стандарт, що визначає вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів освіти дитини дошкільного віку, а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті відповідно до міжнародних

стандартів якості освіти» [2].

Отже, задовольняючи основні задачі Базового компоненту дошкільної освіти була розроблена та затверджена парціальна програма з інклюзивного фізичного виховання дітей 4-6 років «Рухомий мозочок: Movable Cerebellum» для закладів дошкільної освіти м. Запоріжжя (О. Аксьонова, В. Ганчева, Запоріжжя – 2020 р.) (далі Програма) [1].

Основна мета Програми:

- створення умов для формування компетентностей дитини дошкільного віку;
- надання дітям дошкільного віку щоденного обсягу рухової активності завдяки організованим заняттям з фізичної культури.

Особливістю Програми стали компетентнісно-орієнтовані рухові завдання, в межах яких малечі було надано можливість подумати, обрати самостійно шляхи вирішення та способи їх виконання. Все це відбувалося, враховуючи власний життєвий досвід дитини, її індивідуальні особливості та стан здоров'я. Запропонована Програма мала успішне втілення на практиці.

Але реалії життя внесли свої корективи та змусили нас розпочати пошук ефективних та дієвих способів і методів виконання освітніх завдань з урахуванням переведення роботи з дітьми у дистанційний формат.

Отже, був створений Проект «Сенсомоторний антистрес для української малечі, що поруч та далеко», який було розроблено, як додаток до Програми. Він став засобом надання освітньої інформації з інклюзивної фізичної культури при дистанційній формі проведення занять у закладах дошкільної освіти для дітей 4-6 років (В. Ганчева, О. Подріз, Запоріжжя – 2023 р.) (далі Проект) [3, 5].

Суть розробленого Проекту в тому, що у відео заняттях з фізичної культури дітям пропонуються рухові завдання, завдяки яким вони набувають певних компетентностей, що відповідають державному стандарту дошкільної освіти. В результаті такого компетентнісно-орієнтованого впливу формується певний рівень обізнаності дошкільнят та відбувається вплив на їх фізичний розвиток, задовольняється щоденна потреба у руховій активності та налагоджується психоемоційний стан малечі, «що поруч та далеко». Тобто відбувається взаємодія та цілеспрямований вплив, не зважаючи на місце знаходження дитини.

Достатньо швидко була виявлена зацікавленість та визначена потреба в такому Проекті як серед дітей і їх батьків, так і серед фахівців, які були ознайомлені з ним. Проект був визнаний всеукраїнською педагогічною спільнотою та отримав високу оцінку, яка підтвердила його практичну значущість. Він був рекомендований Інститутом модернізації освіти для

застосування у дошкільних освітніх закладах.

У той же час необхідно зауважити, що важливим аспектом виконання положень основного Стандарту є забезпечення якості освіти у дитячих закладах. Для отримання об'єктивної інформації про якість освітнього процесу, згідно задачам Базового компоненту дошкільної освіти, важливими даними результативності роботи є показники особистісного зростання дитини.

Як стверджують вітчизняні науковці Н.М. Шаповал, О.М. Кулик, Т.В. Киричук: «що адекватніше, ефективніше та різноманітніше дитина розв'язує вікові навчальні та життєві задачі, то вища оцінка її ступеню сформованості певних компетенцій та якості роботи педагогів» [6].

У зв'язку з цим, логічним продовженням діяльності в рамках Проекту стало проведення педагогічного дослідження щодо визначення рівня сформованості рухової та здоров'язбережувальної компетентностей дітей 4-6 років у закладах дошкільної освіти різних типів. «Родинні перемоги / FAMILY VICTORI» проводиться у дистанційному форматі за участю батьків. Також відбувається дослідження адекватності та ефективності освітньої інформації, тобто рухової діяльності, яка є складовою Проекту та надаються учасникам для виконання.

Зміст педагогічного дослідження передбачає, що за допомогою обраних засобів фізичної культури, тобто компетентнісно-орієнтованих рухових завдань з обов'язковою участю батьків, буде визначатися рівень сформованості рухової та здоров'язбережувальної компетентностей дітей дошкільних закладів. Також буде проводитися фіксування результатів особистісних досягнень малюків при виконанні чотирьох рухових завдань, направлених на розвиток певних фізичних якостей, здібностей та компетентностей, за певний проміжок часу, зокрема на протязі місяцю.

Учасниками Проекту стали діти 4-6 років та один з членів їх родини. При чому, співпрацювати з незмінним дорослим кожен малюк повинен впродовж всього періоду дослідження.

Для організації педагогічного дослідження було розроблено чотири компетентнісно-орієнтованих рухових завдання у вигляді тестів, які проводяться в домашніх умовах, за участю батьків та не потребують спеціального спортивного інвентарю. Для виконання рухових завдань з предметами було запропоновано використовувати простий інвентар домашнього побуту.

Педагогічне дослідження «Родинні перемоги / FAMILY VICTORI» проводиться в два тури. В першому турі необхідно було обрати один вільний від роботи день, коли більшість з членів родини знаходяться вдома. Щодо підвищення вмотивованості дитини до виконання тестів, то можуть

долучатися всі бажаючі члени родини. Але, для отримання об'єктивних даних, було вирішено фіксувати результати лише одного дорослого та дитини. Всі інші члени родини мали змогу прийняти участь у виконанні рухових дій у якості «групи підтримки», а це, безперечно, надає можливість налагодити більш міцні комунікативні зв'язки в родині.

Враховуючи рекомендації наукової та спеціальної літератури, педагогічне дослідження було вирішено проводити у формі гри. Саме ігрова діяльність є провідним видом діяльності дітей дошкільного віку, де встановлюються й фіксуються власні рекорди кожного учасника тестування.

Протягом місяця, між початковим і наступним визначенням результатів, основною умовою було регулярне виконання всіх видів звичайної рухової активності, що виконується дітьми. Такий «Марафон здоров'я» пропонується інструкторами з фізичної культури, які долучені до Проекту, згідно з режимом дня дошкільнят. В другому турі педагогічного дослідження види дослідження повторюються та фіксуються в розробленій Google формі.

Згідно з Базовим компонентом наприкінці педагогічного дослідження планується провести аналіз результатів впливу і визначити рівень сформованості рухової та здоров'язбережувальної компетентностей на поточний час. Також буде визначатися якість надання освітньої інформації з фізичної культури в дистанційному форматі навчання.

Робота над збором та обробкою інформації ще триває, але вже зараз можна стверджувати, що ефективний вплив застосування Проекту на рівень формування рухової та здоров'язбережувальної компетентностей дітей 4-6 років буде доведено.

Отримані результати дадуть можливість вдосконалити освітній процес в дошкільному закладі та підвищити якість освіти, зокрема рівень викладання фізичної культури в дистанційному форматі навчання.

Список використаних джерел

1. Аксьонова О. П., Ганчева В. В., Гудко Н. Г., Євстафієва А. М. Рухомий мозочок : Movable Cerebellum. Парціальна програма з інклюзивного фізичного виховання дітей 4-6 років у закладах дошкільної освіти. Запоріжжя, 2020. 48 с.

2. Базовий компонент дошкільної освіти. Державний стандарт дошкільної освіти. Затв. наказом МОН України № 33 від 12.01.2021.

3. Ганчева В. В., Подріз О. М. Проект «Сенсомоторний антистрес для української малечі, що поруч та далеко» <https://docs.google.com/document/d/1ykDyMm31n1eYDNVtG3ouo0wg-JaiQ3Ga/>

4. Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання. Наказ міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2010 р. № 912.
5. Сенсорний розвиток: веб-сайт. URL: <https://nakolesax.com.ua/sensornoe-razvitie/> (дата звернення: 03.03.2024).
6. Шаповал Н. М., Левченко В. О., Остапюк Г. М. та ін. Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти : методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець. 2021. 184 с.
7. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 248 с.